

At forstå og håndtere forskelle

Kultursensitivitet i den frivillige rådgivning

Program

1. Flygtninges livssituation: flugt, eksil og traumer
2. Et retligt perspektiv på forskelle: ligebehandling og diskrimination
3. Kultur og kultursensitivitet
4. At møde flygtninge

Kultursensitivitet

Hvordan håndterer vi mødet med personer, vi opfatter som anderledes end os selv?

Forskelle?

- > Flygtningeperspektivet – flugt, eksil, traumer
- > Det retlige perspektiv – udsathed, ligebehandling og diskrimination
- > Det kulturelle perspektiv og kultursensitivitet

- > ...og ligheder?

Flygtninges livssituation

Homs

(The guardian 2014)

At leve i eksil

- > Oplevet ekstreme forhold (flygtningene)
- > Tab og afsavn (flygtningene)
- > Fundamentalt ændret livssituation
- > Minoritet
- > Klient
- > Kulturelle forskelle

Traumer - Post Traumatisk Stress Disorder

Begivenheden

Reageret med intens frygt, hjælpeløshed og rædsel

Genoplevelsesfænomener

Mareridt, flashbacks

Undgåelsesadfærd

Undgå alle stimuli, der minder om begivenhederne
eller generel følelsesmæssigt lammelse

Øget stress

Søvn, humørsvingninger, manglende koncentration og indlæring,
overreaktioner

Det retlige perspektiv - ligebehandling

Ligebehandling betyder, at alle kan deltage i samfundet på lige fod – uanset alder, handicap, køn, race, etnisk oprindelse, seksuel orientering, tro eller religion. Det indebærer også, at alle er beskyttet af loven på samme måde. Vi opnår ligebehandling, når vi anerkender, at alle mennesker er forskellige og derfor ikke har samme udgangspunkt. Ligebehandling indebærer, at vi tager afsæt i det enkelte menneske og sørger for, at han/hun har samme muligheder som andre borgere i samfundet.

(Institut for Menneskerettigheder)

Ligebehandling

- > Lige adgang og lige muligheder for alle *uanset* etnisk oprindelse og hudfarve, religion og tro, køn (og kønsidentitet), seksuel orientering, handicap, politisk eller anden overbevisning eller alder
- > ...eks. på arbejdsmarkedet og hvad angår offentlig service
- > Kan indebære, at to personer skal behandles forskelligt for faktisk at opnå ligebehandling og lige muligheder

Diskrimination

- > Når en person behandles dårligere end andre ville være blevet i sammenlignelige situationer

- > Forbudt at diskriminere på baggrund af:
 - > Etnisk oprindelse og hudfarve
 - > Religion og tro
 - > Køn (og kønsidentitet)
 - > Seksuel orientering
 - > Handicap
 - > Politisk eller anden overbevisning
 - > Alder

Eks. Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet

Flygtninge og sammensatte identiteter

Flygtninge er andet og mere end bare 'flygtninge'

Flygtninge har også:

- > En etnicitet ('kultur')
- > En religion
- > Et køn
- > En alder
- > En seksuel orientering
- > En kønsidentitet
- > En funktionsevne
- > En klassebaggrund

Forfølgelse og udsathed samt muligheder vedr. flugt, migration, eksil og integration er betinget af en række forhold...

Spørgsmålet om kultur

Interkulturelle kompetencer og kultursensitivitet – hvordan møder vi personer, som vi opfatter som (kulturelt) anderledes end os selv?

Opmærksomhedspunkter:

1. Kulturel forforståelse
2. Kulturel selvforståelse
3. Forskellige forskelligheder og ligheder – hvornår er 'kultur' en relevant forskel?

Hvad er kultur?

Fortolkningsfællesskaber, mønstre af betydning → forventninger til adfærd, normer

Bred definition

- skabes og skaber mennesker
- en gensidig proces
- altid til forhandling

Smal definition

- ét land
- ét folk
- ét sprog

Hvad betyder det i praksis?

Det smalle (beskrivende) kulturbegreb i praksis

- > Søger fællestræk mellem personer med samme kulturelle baggrund.
- > Forklarer personers handlinger ud fra deres kulturbaggrund. Indebærer ofte en forestilling om homogen national kultur.

Det brede (komplekse) kulturbegreb i praksis

- > Søger ikke at generalisere ud fra kulturel baggrund.
- > Forklarer personers handlinger ud fra fx køn, alder, uddannelse – sociale forhold – og kultur.
- > Ser personers handlinger i forhold til kontekster – fx familie, arbejde og fritid.

'1.000 flere flygtninge er det, vi kan rumme økonomisk og kulturelt'

Venstres politiske ordfører Jakob Ellemann-Jensen kalder det en god balance, når regeringen foreslår at tage 1.000 flygtninge som en del af løsningen på flygtningekrisen.

Indland | Kommentarer (13)

Etnocentrisme vs. kulturrelativisme

- > Etnocentrisme: Andre kulturers livsformer og værdier betragtes som ubegribelige eller mindreværdige
- > Rettighedsbaseret tilgang: Universelle menneskerettigheder som grundlag og mål
- > Kulturrelativisme: Alle kulturmønstre anses for ligeværdige, og der kan ikke opstilles fælles værdier for alle kulturer.

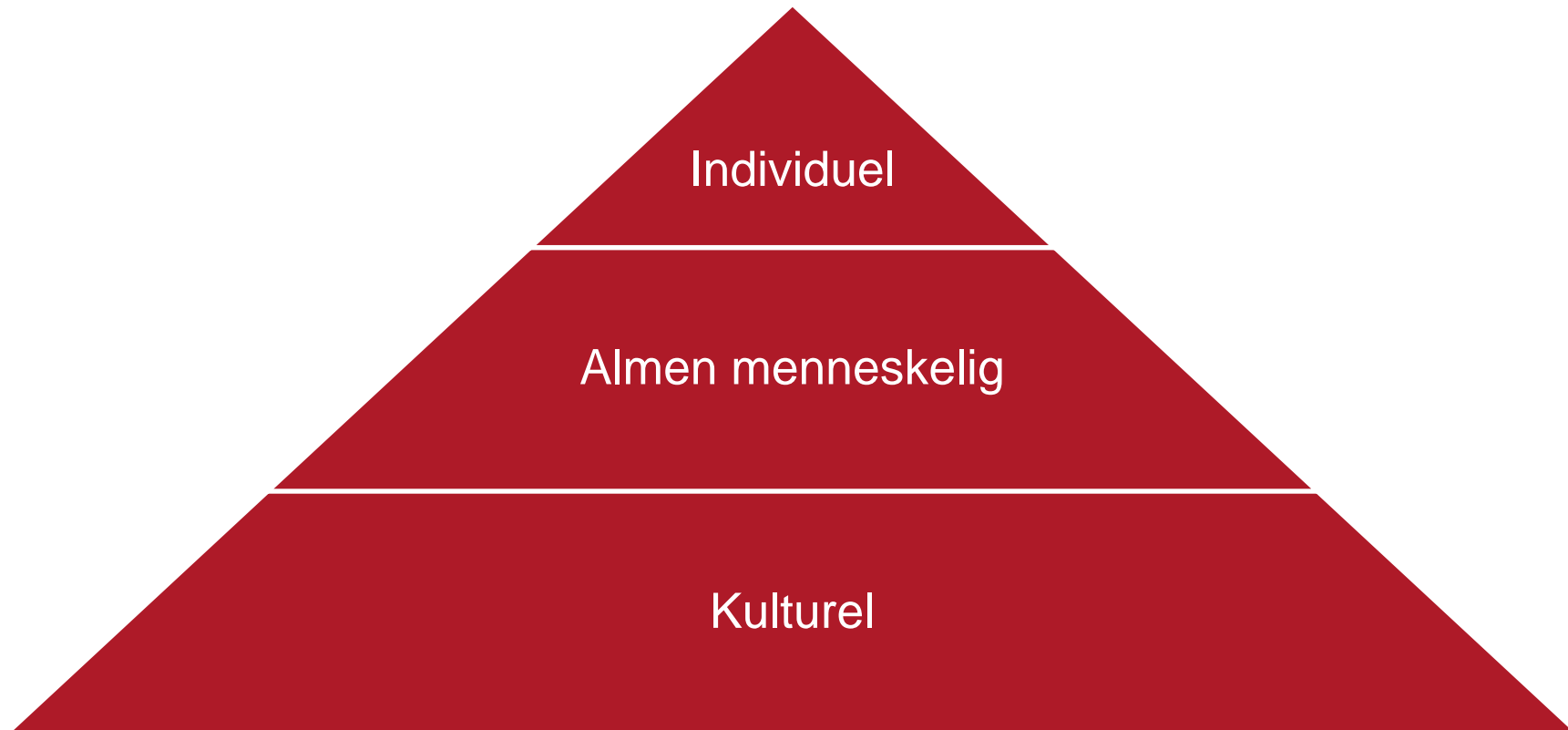
Kulturel forforståelse

Forestillinger om mennesker, man ikke betragter som medlemmer af de kulturelle fællesskaber, man selv identificerer sig med.

Kan være god baggrund for at forstå andre, men også begrænsende for, hvad man kan forstå.

Fordomme og stereotyper.

Hvordan møder vi andre mennesker?

Konsekvenser...

- > Indvandrere med ikke-vestlig baggrund kategoriseres som mindre job-parate end etniske danskere med samme forudsætninger.
- > Flygtninge og indvandrere oplever at blive mødt som anderledes i sundhedsvæsenet, og at deres symptomer forklares med henvisning til deres kultur.
- > I det konkrete møde: misforståelser, mistro, konflikt, ringe udbytte af tilbud, ulige adgang.
- > *I det frivillige arbejde - hos jer...?*

1. Hvad betyder kulturelle forforståelser i den frivillige rådgivning?
2. Hvilke 'kulturelle' udfordringer oplever I i relation til jeres frivillige rådgivning?

Tips

- > Lær at adskille observation og fortolkning
- > Vent med at fortolke til du har tilstrækkelig viden
- > Få viden fra personen selv
- > Nøgleord: Nysgerrighed, viden, forståelse, respekt, ydmyghed

Kulturel selvforståelse

- > Den måde man fortolker og fortæller om sig selv, ofte i form af idealisering og fremhævelse af en fornuft, som egen kultur besidder. Kan være implicit og ubevidst.
- > Selvrefleksion - blikket vendes mod én selv.
- > Hvad er egne kulturelle selvfølgeligheder?

At stille sig selv spørgsmålene

- > Hvornår er det, jeg **gør**, inkluderende eller ekskluderende...
- > Hvornår er det, jeg **siger**, forståeligt eller uforståeligt...

...for personer med andre vaner og erfaringer?

Tips

- > Bring dig selv på banen og vær åben om din egen tvivl
- > Tag dig tid i samtalen og lyt
- > Vær opmærksom på forgreningspunkter – og åben for at samtalen kan dreje et sted hen, du ikke forventer
- > Stil informationsfattige spørgsmål, der kræver informationsrige svar

Forskellige forskelligheder og ligheder

- > Hvem er jeg?
 - > Dansker, mand, hvid, bøsse, konsulent, tennisspiller, akademiker, far, kæreste, privatbilist, københavner, champagnesocialist, mønsterbryder, jyde, aktivist?
- > Fokus på de erfaringer, man selv og andre tidligere i livet har gjort sig, og som er knyttet til forskellige sociale sammenhænge. Man kan have erfaringer p.b.a. eks. alder, køn, social baggrund, seksuel orientering, etnicitet...
- > Vigtigheden af at finde en fælles mellemmenneskelig interesse, eller nuancere blikket på forskelle.

Hvornår er kultur en relevant forskel?

Redskaber i mødet med nyankomne

- > Klar kommunikation og gensidig forventningsafstemning
- > Spørg
- > Inddrag
- > Indhent viden om de samfund, flygtningene kommer fra, men tag ikke den viden for givet i mødet med borgeren
- > Overvej alternative årsager eller forklaringer
- > Tag ikke egne selvfølgeligheder for givet
- > Sæt dig i den nyankomnes sted. Hvordan ser hun dig? Hvad betyder dit syn på hende for hendes syn på sig selv?
- > Fokuser også på ligheder og ressourcer frem for forskelle og problemer

Hvordan møder vi bedst traumatiserede?

- > Mød borgerne som mennesker, ikke som diagnoser
 - > *Undgå stigmatisering, traumatiserede reagerer forskelligt, traumatiserede har ressourcer, tag hensyn til individuelle behov*

- > Traumer kan tænkes som indre kaos – bidrag til at skabe ydre ro
 - > *Tryghed, struktur, rammer, rutiner, personlige grænser, kommunikation*

- > Vær opmærksom på dig selv
 - > *Hold fokus på din funktion og opgave*
 - > *Pas på overidentifikation eller distancering – det gode empatiske ståsted*

The screenshot shows a web browser window with the URL www.flygtning.dk/danmark/center-for-udsatte-flygtninge/. The page features a navigation menu with tabs for "SÅDAN KAN DU HJÆLPE", "INTERNATIONALT", "DANMARK", "VIDEN & FAKTA", and "OM DFH". The "DANMARK" tab is active. On the left, a sidebar menu lists various services, with "Nyhedsbrev" circled in blue and a red arrow pointing to it. The main content area has a header image of a man and a woman, followed by the title "Center for Udsatte Flygtninge" and a description: "Center for Udsatte Flygtninge er et videnscenter med indgående kendskab til integration og rehabilitering." Below this is a paragraph about the center's mission and a list of services under "Du kan få viden om:". On the right, there are sections for "Støt vores arbejde" (with a donation link), "KONTAKT" (with contact information), "traume.dk" logo, and "DOWNLOAD" (with links to reports).

Velkommen

Flygtning.dk: Center for Udsatte Flygtninge

Facebook

Ny fane

www.flygtning.dk/danmark/center-for-udsatte-flygtninge/

DA | EN

SÅDAN KAN DU HJÆLPE

INTERNATIONALT

DANMARK

VIDEN & FAKTA

OM DFH

ASYL

OM AT VENDE HJEM

AU PAIR SUPPORT

FRIVILLIGT ARBEJDE

CENTER FOR UDSATTE FLYGTNINGE

- › Rådgivning
- › Undervisning
- › Materialer
- › Nyhedsbrev
- › Udviklingsprojekter og forskning
- › Henvisningsmuligheder
- › Fakta om flygtninge med traumer
- › Kontakt Center for Udsatte Flygtninge

DANSKUNDERVISNING

INTEGRATION

TOLKESERVICE

Center for Udsatte Flygtninge

Center for Udsatte Flygtninge er et videnscenter med indgående kendskab til integration og rehabilitering.

Vi indsamler viden og tilbyder konkrete redskaber og metoder til, hvordan flygtninge med traumer og andre særligt udsatte flygtninge får et aktivt og værdigt liv i det danske samfund.

Hvis du i dit arbejde møder flygtninge med traumer, for eksempel som kommunal sagsbehandler, underviser eller pædagog, kan du hente hjælp hos os.

Du kan få viden om:

- Traumer og den bedste mulige støtte til flygtninge
- Traumers indvirkning på familiens liv
- Særligt tilpasset danskundervisning, behandling og afklaring til job

Center for Udsatte Flygtninge afholder temadage, frafættelsesmøder, yder rådgivning om arbejdet med flygtninge med traumer og bidrager til fortalerarbejdet i Dansk Flygtningehjælp.

Du kan også finde viden på traume.dk - en portal for fagfolk, som

Støt vores arbejde

Donér online og bidrag til vores arbejde i verdens brændepunkter

KONTAKT

Center for Udsatte Flygtninge
Tlf: 3373 5339
E-mail: udsatte@drc.dk

traume.dk

DOWNLOAD

- › Konferencerapport: Familieliv i Eksil PDF
- › Evaluering af Center for Udsatte Flygtninge, oktober 2012 PDF

Tak for ordet!

Konsulent i Dansk Flygtningehjælp
Center for Udsatte Flygtninge
Mads Ted Drud-Jensen

Mads.drud-jensen@drc.dk

3373 5357